

Holstein: Jeg er ganske enig med det ærede Medlem Hr. Moltesen i, at det er i højeste Grad ønskeligt baade for Danmarks Økonomi og for hele det civiliserede Europas Økonomi, at Rusland kommer med ind i det internationale økonomiske Kredsløb; men Spørgsmaalet er, om vi for Danmarks Vedkommende har naaet saa gunstige Vilkaar økonomisk i vort Forhold til Rusland, som det er muligt. Det er dog ganske karakteristisk, at medens Sverige først forkaster en Traktat, lavet af den socialdemokratiske Regering og af i alt væsentligt samme Indhold som den, den danske Regering nu forelægger, og derefter sender en Delegation til Rusland for at sondere Mulighederne for at tilvejebringe en økonomisk Basis, paa hvilken der kan forhandles om en Handelstraktat, saa gaar vi den modsatte Vej. Vi laver først en Handelstraktat, ubekymrede om de Motiver, der foranledigede Sverige til at forkaste sin Handelstraktat, og efter at have vedtaget Handelstraktaten bestemmer vi at sende en delegeret, nemlig Industriraadets Sekretær, Hr. Lange, til Rusland for at sondere Betingelserne for økonomisk Samkvem mellem Danmark og Rusland. Det forekommer mig at være en økonomisk set langt mindre rationel Fremgangsmaade end den, der er fulgt fra Sveriges Side. Jeg er, som sagt, ganske enig i, at det vilde være i høj Grad ønskeligt, om Rusland kunde blive draget med ind i det økonomiske internationale Samkvem, og jeg vil her minde om, at hele den Nyordning af vort Udenrigsministerium, som den forrige Udenrigsminister gennemførte i 1921, hvilede — det var en Hovedhjørnesten i denne Ordning — paa, at Danmark skulde være repræsenteret rundt om i Rusland, fordi man mente, at der var Fremtidsmarkeder for den danske Eksport. Men det er givet, at en saadan Inddragen af Rusland i det økonomiske internationale Samkvem kan simpelt hen ikke finde Sted, før for det første Rusland har forandret sin Civillovgivning, og før dernæst dets økonomiske Forhold er i en anden Gænge; og dette sker ikke, før det faar Kredit af de Magter, der kan give Kredit, og de giver ikke Kredit, før Retsstillingen i Rusland er blevet en anden.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Moltesen har Ordet for en kort Bemærkning.

Moltesen: Det ærede Medlem Hr. Holstein sagde, at vi laver en Handels-

traktat ubekymret af de svensk-russiske Forhandlinger. Det er sikkert ikke rigtigt. Jeg er ikke i Tvivl om, at vort Udenrigsministerium har nøje kendt disse og taget Hensyn til dem, og det udenrigspolitiske Nævn, som jo har haft en Forhandling herom, har ogsaa været kendt med disse Sager. Alligevel har vi ment, at denne Traktat er saa god, som den under de nuværende Forhold kan blive, og den giver os endvidere dette, at vi altid vil naa op til de samme Begunstigelser som de andre Stater, som muligvis faar en bedre Handelstraktat. Sker det, kommer det ogsaa os til gode, uden at vi behøver derfor at gaa over til en de jure Anerkendelse.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Holstein har Ordet for en kort Bemærkning.

Holstein: „Selv den afgaaede socialdemokratiske Regering“ siger Hr. Eliel Løvgreen i sin Redegørelse efter Hjemkomsten fra Rusland, „har vist sig fuldt ud at værdsætte specielt Restitutionskravets centrale Betydning for Spørgsmaalet om en svensk-russisk Handelsoverenskomst. Kan vi ikke vinde tilbage de tidligere svensk-russiske Virksomheders Stilling og Udviklingsmuligheder indenfor selve Rusland, saa erholder vi neppe heller nogen sikker Grund for fortsat Samarbejde. Kravet paa Erstatning i øvrigt maa være berettiget og bør med al Kraft opretholdes, men Restitutionskravets nære Forbindelse med Spørgsmaalet om fortsat industriel Handelsvirksomhed i Rusland gør, at dette Krav, naar der er Tale om en Handelsoverenskomst, for Sverige maa træde i Forgrunden paa en helt anden Maade end for flere andre Lande.“ Det er muligt, at det maa træde i Forgrunden for Sverige paa et helt andet Sæt end for flere andre Lande, men jeg kan ikke se, at det maa træde i Forgrunden paa et helt andet Sæt for Sverige end for Danmark. Naar man læser Beretningerne om Dansk-Russisk Handelskompagnis og vore andre store Føretageners Virksomhed derovre, forekommer det mig, at Stillingen netop er ganske analog for Sveriges og for Danmarks Vedkommende, og derfor forekommer det mig, at den Fremgangsmaade, den højtærede Regering nu har fulgt, er i højeste Grad vilkaarlig: først, i 1921, forkastes en Overenskomst af samme Indhold som den, vi nu har faaet, og derpaa, efter at man i et Aar har gjort Erfaringer og hjembragt højst nedslaaende Er-